

MAGYAR KURIR

Indult Bétsből, Kedden Augustus' 5-dik napján, 1817-dik esztendőben.

B é t s.

Az ő Cs. Kir. Felsegele' *Lemberg*ből való elindulása *Bukovina* és *Erdély* felé, a' múlt Juliusnak 28-dikára vala határoztatva. Az nap' *Bollechowig*, 29-dikben *Stanislawowig*, 30-dikban *Nadvornáig*, 31-dikben *Kuttiig* menni, Augustusnak 1-ső napján *Czernowitzba* érkezni, itt 7-dikig maradni, 's *Zaleczikhez* is kifordulni, 8-dikban *Radautzig* menni, 9-diket és 10-diket itt tölteni, 11-dikben *Sutzawáig* érkezni, a' hol 12-dikben délutánnig maradni 's akkor *Garahunora* felé tovább indulván, 's azon éjjel ott hálani, 's végre 14-dikben *Jakubenyben* meghálván azon napot ott tölteni, 's 15-dikben *Besztertzére*, 18-dikban pedig *Kolosvárra* érkezni, szándékoznak ő Cs. Kir. Felsegelek.

Florentziából hivatalszerént való tudósítások érkeztek Bétsbe, mellyek onnét Jul. 26-dikán indultak. Ezeknek az a' foglalatjuk, hogy az a' Portugallus hajós sereg, melly a' Portugalliai, Brasiliai, és Algarbiai Királyi Koronaörökösnet Brasiliába fogja vinni, 25-dikben a' *Livornói* kikötőhely' öblibe megérkezett. Áll ez a' hajós sereg a' VI-dik János nevű, 80 ágyus és 600 hajóslegényes 's a' *Sebastian* nevű 60 ágyus és 560 hajóslegényes *Lineahajókból*. A' hajóslegények között jó egészség uralkodott. Ő Fő Hercegsége a' Toskánai Nagy Herceg is elkísérni szándékozott Fő Hercegi Fami-

liájával 's ő Felsegével *Mária Ludovika* Császári Fő Hertzeg Aszszonnyal a' Pármai Hertzegnével egyetemben, Koronaörökösne' ő Fő Hertzegaszszonyságát *Florentziától* fogva *Livornóig*.

A' múlt hónapban Jul. 18-dik napján a' mezei gazdaságnak egy nevezetes ágára a' aratásra nézve nevezetes próbát tett az itt lévő Cs. Kir. Mezei Gazdasági Társaság a' Kormányiszéli Tanácsos *Jordan* úr' igazgatása alatt a' *Smith* arató műszerivel, a' Cs. Kir. Familia' *Vösendorf* nevű örökösi jószágában, Koronaörökös *Ferdinandus* ő Cs. Kir. Fő Hercegségének *Károly*, *Renát*, *Lajos*, *Rudolph* Cs. Kir. Fő Hertzogeknek, 's a' mezei gazdaság' sok más fő és alsóbb rangú barátainak társaságokban. Egy éppen érettségben lévő rozs földet választottak vala ki a' próbatételre. A' föld' hozzászága tett 152 ölet, mellyen az arató alkotmány két óra alatt hét versben mentle és fel. Két ló vonta, mellyek egy kosis által igazgattattak. A' földnek azon oldalán, mellyen végig ment, mint egy kaszás, mind annyszer egyegy rendet csinált a' levágott gabonából, egy 5 lábnyom 's 4 tzol hosszúságú diameteres féltzirkalom formályú késsel. A' gabonarend, mellyet csinált (maga mellé lerakott) 4—5 szélességű volt, 's ezeket oly szép sorral rakta-le ez az alkotmány, hogy a' közönséges aratókaszsa se' teszi jobban; 's valamint egy közönséges búza kaszás után, egy kéve kötő, ezen alkotmány után is ép-

pen úgy kérébbe rakosgatta az elterített-ve lévő gabonát. A' föld, melyről a' rozs ekképpen learattatott, tett 1596 négyszeg ölet, és így kevés híjján egy Austriai 1600-öles holdat. Egész napi munkáját könnyen lehetne eszszerént tenni 6 holdra, tudniillik annyira, a' mennyit lehet 6 jó munkás embertől kívánni.

„Ámbátor (így szoll ezen próbatételnek leírója) éppen oly nagyon lehet kívánni, hogy az Austriai megáldatott Monárkiában az efféle arató műszerrel való éléshez folyamodni soha ne kelljen, mint reményleni is egész bizodalommal lehet, hogy folyamodni soha nem kell: úgy itél mindazáltal ezen Mezei Gazdasági Társaság, hogy ő a' maga hivatalához tsakugyan elég méltó szolgálatot tett a' gazdászok közönségre nézve, az által, hogy a' mezei gazdaság' ezen legújabb találmányának alkotmányát, melynek híre az újságokon kapó figyelmetességet közönségesen magára vonta vala, az eredeti rajzolat szerént, mellyet annakutánna a' Társaság' modellistája gondos alkatással összeszerkeztetett, lehető pontossággal, a' közönség' szeméi eleibe a' megvizsgálásra, és a' pallérozott mezei munkálkodásbéli tudományának gyarapítására, elő állított. A' mi Hírt úrnak, a' ki ezen alkotmányt készítette, ennek tsinálásában kimutatott tehetségét illeti, erről egyenlő magasztalással való értelmeket nyilatkoztatták, a' munkának mind pontosságára mind tsinos és tiszta voltára nézve, valamint a' Cs. K. Fő Hertzegek úgy az egyéb jelenlévők is minnyájan.“

Ezen arató műszerrel való próbatételek, a' Társaság által kiadatott jelentés és meghívás szerént, az ólta több versben megújítottak külömbkülömféle, t. i. zab, árpa, 's búza földeken, a' fellyebb megnevezett Cs. K. Familiai jószágban.

Svéztia és Norvégia.

A' volt Frantzia Princz *Ponte Cor-*

vo mostani Svétziai Koronaörökös' fiát Oskárt, a' Südermanlandi Hertzeget, ki az attyának Királyá való léte után a' Koronaörökösi nevet fogja kapni, a' mostan uralkodó Király Julius' 14-dikén a' Státustanátsba behivatván, maga mellé le ültette, és tudtára adta neki, hogy ennekutánna rendszerént legyen jelen ezen Tanátsnak üléseiben. A' Princzet az attya vezette-be oda a' Király' eleibe, ki is ily beszédet intézett hozzá: —“

„Unokám!

„Egy nevezetes és érzékenyítő szempillantat reám nézve az, melyben tégedet mellettem azon helyre ülni szemlélek, mellyen néked mint szemléző tanunak kell azon tanátskozáásokban jelen lenned, melyek azoknak a' népeknek boldogságát fogják illetni, kiknek jövődöbéli sorsokat az ég a' te gondviselésed alá bízta. Koros-voltom és gyenge egösségem nem engedik, hogy ezen alkalmatossággal mindent elő beszéllhessek, a' mit erántod viseltető nyájasságom 's hosszszas tapasztalásom szerént kinyilatkoztatni kívánnék. Tsak arra emlékeztettek tehát, hogy te valaha két szabad népek' feje leszel. Mutasd-meg az ő jusaik eránt viseltető tisztelet által azt, hogy önnön magad mitso-da tisztelettel kívánod, hogy ők a' te jusaik eránt viseltessenek. Ezeknek a' jusoknak egymás között szüntelen fennálló egyenlő mértéke az, a' mi a' szabad Státusokban a' rendet és erőt szüli; 's az Uralkodónak kötelessége az, hogy igazság, emberszeretet, bátorság, és megvilágosítás által ezt a' principiumot a' közönséges boldogságnak legfőbb tárgyponyjává tévén, vezérelje, és kifejttesse. Soha el ne felejtöd, Unokám! hogy tenéked én ma még egy más szént és kedves kötelességet is kötök a' szívedre, azt tudni illik, hogy te akkor, mikor már én a' világon nem leszek, azt az adóssá-

got, mellyel én a' te atyádnak azért a' forró szeretetért, megelőző figyelmetességért, 's' lankadhatatlan nyájasságért, mellyekkel ő, azon első órától fogva, hogyan ezen országgal öszszetsátoltatott; erántam viseltetett, fizessd vissza. Légy reá nézve az, a' mi ő most reám nézve; légy az ügyámola, mint ő most az enyim; szorítsd az ő szívéhez szívedet, úgy, mint ő most az enyimhez isatolja a' magáét. Egy szóval, fizessd vissza az ő koros életében néki azt az örömet és vigasztalást, mind, a' mellyet ő, nékem adott. A' Haza, az Atyád, és Te — ezeket nézzd kedves Fiam, az én tekintetemben. míg szívem érez, de már elbágyadt szavam örökre halgat. Oltalmazzon tégedet a' Mindenható, vezérelje útadat a' maga rendelési szeréat, 's' engedje meg nekem, hogy századok lefolyta után a' magosabb országokból a' te nevedet a' föld' betsületének 's' örömének lenni szemlélhessem."

Kullentől. nem messze a' Dánus és Svétziai partok között, a' *Sundon* fellyül, egy Anglus hajóra, a' melly *Menel* felé akarta folytatni evezését, stutzból két lövés esett, mellyek közzül az egygyiknek golyóbisa a' hajós kapitány' állat érte. Mondják, hogy a' lövés egy ott álló vámoshajórol tétetett volna. Szoros vizsgálás alá vétetett a' dolog, rész szerént annak megtudhatásáért, hogy valyon nem a' megsebesedett Anglus Kapitány szolgáltatót-e okot a' történetre, és hogy a' bűnös minden esetben elvehesse érdemlett büntetését.

Orosz Birodalom.

A' Miklós Nagy Hertzeg lakadalmának alkalmatosságával *Petersburgban* tartatott menyegzői pompázások, az ő jegyesének *Orániai Karolinának* oda való megérkezése után Augustus' 3.-dikáig ekképpen folytak: — Jul. 13.-dikán tartatott az öszszekelés' innepe a' téli palotá-

ban, mellyet fényes vendégség követett; 14.-dikén *Mária* Császárné adott fényes ebédet; 15.-dikén voltak a' szerentséltető és örvendő udvarlások az új házasoknál; 16.-dikban fényes bál tartatott *Mária* Császárnénál; 17.-diktől fogva 27.-dikig a' *Petersburgon* kívül lévő Császári nyári kastélyokban töltötte idejét a' Cs. Familia; 28.-dikban a' Völegény Miklós Nagy Hertzeg adott fényes bált. Augustus' 1.-ső napján *Peterhofba* vette útját az Udvar; 2.-dikban tüzjátéknak szemlélésével töltötte idejét *Oranienbaumban*; 3.-dikán inneplések voltak *Petershofban*.

Generális Gróf *Bennigsen* Jun. 4.-dikén *Odessába* érkezővén, onnét *Kherzomba* vette útját, a' hol azon hónapnak 9.-dikén mustráját tartotta az ott fekvő Orosz seregeknek.

Lengyel Ország.

Julius' 15.-dikén ilyen Végzést hirdett ki a' *Warschauer* újság: —

„Mi isten' kegyelméből I.-ső Sándor, minden Oroszok' Császára, Lengyelország' Királya, etc., etc., etc. Mint hogy mi a' mi Lengyel Királyságunkban az érdemnek a' megtiszteltetésre utat nyitni, 's' egyszersmind azon regulákat, mellyek szerént mi megtiszteltetést adni készek vagyunk, közösgessé tétetni akarjuk: ehez képpent Státustantsunknak meghalgtása után meghatároztuk és határozzuk, mint következők: —

„I.-ső Titulus; a' Nemességadásról: — 1) *Tzikkely*. A' megnemesítés ennekutánna annak a' szolgálatnak megjutalmaztatása legyen, mellyet valamely, született vagy lett (naturalizált) Lengyel mutatott a' hazához. 2) *Tzikkely*. Tehát megnemesítették 's' a' megnemesítés végett ajánltathatik. — a) minden közönséges iskolánál lévő Tanító, ki a' népnek pallérozásán tíz esztendőnek lefolyta alatt egymásvégében díszeretesen dolgozott; b) minden tisztviselő, a' ki valamely közönséges hivatal-

ban hasonlóképpen tíz esztendőig egymásváltiban buzgósággal szolgált; c) minden katonatiszt, a' ki Kapitányságig felmehet; d) minden katonatiszt, a' ki Lengyel országi érdemkeresztet nyer; e) minden lakos, ki a' maga munkája, talentuma, 's hasznos találmányi által a' megvilágosodásnak, a' mesterségi szorgalmatoskodásnak, a' mezei gazdálkodásnak, 's különösen a' Status közönséges boldogságának virágoztatására valamit használ. (Itt a' 3-dik tikkelytől fogva a' 9-dikig holmi regulák adattatnak elő, melyekre a' nemesség' kiosztásában vigyázni kell). —

II-dik Titulus. A' Méltósági Rangokrol: — 9. *Tikkely.* Lengyelországban ennekutánna *Bároi, Grófi, és Hertzei* Rangok (titulusok) fognak fennállni. Ezek a' Rangok magokban semmi politikai jussokat vagy privilegiumokat nem adnak. 10. *Tzik.* Ezen Rangok és Titulusok, a' Státushoz mutatandó különös szolgálataikért adattatnak ennekutánna a' Lengyel Nemeseknek. 11. *Tzik.* A' mi felséges akarunk fogja meghatározni, hogy az ilyen, valakinek adatott Titulus, tsak ötet személyesen magát illesse-é, vagy pedig egész familiájának és maradékanak is megkülönböztetésül szolgáljon. 12. *Tikkely.* Senki nem nyerhet ennekutánna Bároi Titulust, a' ki 1000 — Grófi Titulust a' ki 2000 — Hertzei Titulust, a' ki 5000 Lengyel Forintokból álló, esztendőnként való adót nem fizet a' Státusnak. (Itt következik továbbá környülállásos leírása azon taksafizetést illető határozásoknak, melyet azok tartoznak fizetni, kik a' nemességet igazságtalanul bitangolják, 's több effélék. A' kik mostan már nemesi elsőséggel bírnak, azt a' *Senatus* előtt három esztendő alatt meg bizonyítani köteleztetnek. Ez a' parancsolat a' folyó esztendőben Jun. 17-dikén jött ki).

Frantzia Ország.

Rouen városánál oly nagy gözhajót építettek 's fognak Aug. 25-dikén lebocsátani az építő műhelyről, mint egy 20 ágyus Korvette; és 300 útasok ülhetnek rajta. Gözalkotmányának, melly a' hajót hajtja, az ereje akkora, mint 24 lőjé. Első útját *Rouentől* fogva *Párisig* fogja tenni.

Páris mellett egy Generalmájor (Marechal-de-Camp) és egy Oberster seregensétlenül duelláltak, minthogy a' Generalis halálosan által döfött. Nem neveztek meg őket az ott kijövő újságok.

A' Pruszsus Királyt *Sedánba* seregeinek fő hadi szállására várták Augustus 13-dikán.

Egy *Párisi* újságban ilyen elmékedést olvasunk: — „Az országnak minden részein mélységes tsendesség uralkodik. Még tsak nem igen régen is szüntelenvaló népzengésekről és nyughatatlanságokrol kelle írunk; rettenetes ostor által okoztató támadások látszottak minden oldalrol fenyegetni nem tsak Országlószékünket, hanem az egész társasági rendet. De Királyunk alhatatossága, hűséges és szemes országlói segédektől gyamolittatván, nem soká ezen legrettenesebb kísérteten is, melly miatt a' régiebb időkben nem egy Országlószék a' földre roskadt, győzedelmeskedett. Bámuljuk ebben egy felől ugyan a' törvényes uralkodó hatalomnak nagy erejét, de esmerjük meg más felől egyszersmind ugyan ezen erőnek principiumát is, azért, hogy ugyan ezt magunknak is követésre való regulánká tegyük. A' Király' nagy ereje az é mérséklettsége; ennek forrása az a' nagy lelkü, megvilágosodott, 's engesztelő politika, a' melly ezen országban, hol a' részrehajlás' lelke és a' tyrannusság a' magok vas veszszejekkel ily sokáig kegyetlenkedtek, magát különösen egyik részhez sem tsatolta, egygyiket sem üldözte, ellenben a' köztök való közben-

járóskodást maga folytatta, 's minnyájoknak engedelmességre és megengesztelődésre való példát mutatott. Szerentsés mérséklettség! E nyerte meg a' Királynak, az ő népe' szeretetét és bizodalmat; e' tette betsissé az új nemzetségeknek a' *Legitimusságon* fundálódó országlást. Ezen bizodalomban és szeretetben fogja a' Király feltalálni azon lázszasztók ellen való meggyőzhetetlen erőt is, ha kiknek talám még kedvet jöhetne arra, hogy a' közönséges tsendességnek megzavarását megpróbálják. Kitéttzett ez minden utóbbi lázadások' alkalmatosságával, mellyek mind tsak azért tsendesíthettek el ily hamar, minthogy a' nagyobb sokaság mindenütt a' Királlyal tartott és annak fogta páriját."

Lyonban Julius' 17-dik napján egy *Oudin* nevű Kapitány 's valami *Dumont* nevű, árulásban találtatván halálra ítéltettek, 's más nap' délután agyon lövettetek.

Ugyan az nap' a' Rhodanusi departamenthen 20 foglyokat, a' kik *St. Genis-Laval* nevű faluból valók voltak, ítélszék' eleibe állítottak, 's 2-őt közülök, mint a' támadás' fejeit, halálra, 4-gyet bizonyos helyre való számkivettetésre, 6-ot pedig fogságra és hirságfizetésre ítélték; a' többeket, nem bizonyosodván egészen reájok a' vád, szabadon bocsátották. — *Riomban* pellengérré 's esztendeig tartó fogságbéli dolgozásra ítélték Julius' 12-dik napján 4 támadókat.

Párisban közönséges szabadsággal árulnak egy könyvetskét, melynek ez a' titulusa: *Une reunion d' electeurs, ou le voeu unanime, 's oly illetlenül beszél a' legbetsületesebb tárgyakról és Frantzia országnak külső 's belső környülállásairól, hogy sokan találtatnak, a' kik nem tudnak eléggé bámulni rajta, hogy egy ilyen könyvet mindeneknek kezeiken forgani engednek.*

Julius' 22-dikén *Suard* nevű tudós-

nak temetése nagy pompávat és nagy sokaságnak tisztelettelével tartatván *Párisban*, némelyek nevezetes beszédek mondottak tiszteletére, mellyek között az a' nevezetes is elő fordult, hogy a' *Frantzia Tudósok'* karja kevés idő alatt három olyan tudós személyeket vesztett el, kik annak ditsőségét mind hárman nem kevéssé halhatatlannították; neveik, *Gr. Choiseul-Gouffier*, *Suard*, és *Staelné* aszszonyság, a' *Necker* híres Minister' leánya. Ezen aszszonyságról azt a' vallást tette *Auger* nevű egygik Orátor, hogy tsak azért nem vétethetett fel az *Akademia'* tagjai közé, hogy nem férjfiú volt. Szép leírását adták ki tudományos pályafutásának, melyből a' következőket röviden ide szoritani mi is méltónak tartottuk: —

„A' Jul. 14-dikén meghalálozott *Stael-Holstein* Báróné, született *Necker* Kisaszszony, életének 20-dik esztendejében lépett ki a' tudósok' pályáyra díjkorozulnak nyeresé végett. Első munkájának címe e' volt: *Rousseaurol való levelek* (*Lettres sur Rousseau*). Némelyek előtt különösnek tettzik, hogy egy akár melly nagy világba beillő, fő születésű, szép leányzó, ki a' nagy világbéli élet' gyönyörűségeivel való éléshez mindenkor just tarthatott, miért választott a' maga kedvesévé még is egy oly férjfiut, ki sem a' nagy világnak sem a' világ' nagyjainak soha nem hízelkedett. Néhány esztendőkel azután írta a' második munkáját. E' volt a' szerentsétlen *Frantzia Királyné'* mentése; ezt ennek halála után írta. Későbbre a' belső békességről írta ezen munkáját: *Reflexions sur la paix interieure*. Ebben a' mérséklettséget és emberiséget javasolta nemzetének. Ezen munkáját *Frantzia országban* nem nagyon esmerték: de annál nagyobb tekintetre kapott velle az *Anglus Parlamentum* előtt. — A' *Directorium'* ideje alatt kiküldetett *Staelné* az országból, melly idejét ő, részint

útozásra fordította, részint ez alatt is könyvírásban foglalatzkodott. Ekkor irt munkáival nyerte meg kiváltképpen azt, hogy a 'világ' valóságos és ritkább tudósai közé számláltassék. Az 1797-dikesztendőben irt az indulatoknak befolyásáról (Essai sur l'influence des passions). Az 1803-ban kijött *Delphinéje* által nagyon szembe tüntette magát, hasonlóképpen nem soká azután a *Corannéja* által, mely mind kettő *Román*. Német országról irt munkáját 1811-ben adta ki, mely ellen sokak kikeltek, minthogy a' mi jót ő abban a' Németekről mondott, a' Frantziák megvallani nem akarták: pedig a' Németek magok sem minnyájan elégedtek meg véle, azt mondván, hogy nem betsülte benne őket annyira, a' mennyire kellett volna. Ez a' könyv megtiltatott Frantzia országban. — *Staelnének* számkivettése 12. esztendőől tartott. Hagyott maga után egy fiu és egy leány gyermeket. A' leánya férje Hertzeg *Brogie*. Még nyomtatatlan írásai között van egy, melyben az Anglusok és Frantziák^o revoluziójako között teszen hasonlatosságot (Parallèle entre les Révolutions de l'Angleterre et de France).

Nagy Britannia.

Az Anglus újságlevelek rendszeren beszélgetnek Frantzia ország' kereskedéséről: — „Nem nyerhetne (így szoll az egyik) Frantzia ország semmi által többet, mint ha Angliával kereskedési kötésre lépne: de nem lehet ám a' mostani Frantzia Ministerektől efféle nemes lelkű lépést várni, minthogy egy olyan Frantzia Ministerben, ki a' lefolyt revoluziónak emlíni nevedett-fel, szükségesséppen megkivántató-virtusnak lenni tartatik az, hogy Angliát gyűlölje, pedig ilyen Minister kormányozza most Frantziaországot, 's a' többi.“ — Ha cékképpen felel erre a' Ministerek Kurirja, Frantzia országnak a' véllünk való kereskedési kötés hasznos volna, nem tudnók mi tarthatatná-nál ötlet annak eszközlésétől, a' mi nélkü hasznos. Azok a' Ministerek, kik

most Frantziaországot kormányozzák, bizonytal tudják, mely nagy szolgálatokat tett Anglia nem csak Frantziaországnak hanem egész Európának is, 's ezért szívek szerint hajlandók arra, hogy véllünk barátságban éljenek: de más felől, előbb hogy sem ezen kérdésnek vitatásába avatnók magunkat, jobb lenne talám annak utánna járnai, hogy: valyon nem tétettek-e már meg az erre való előlépéség? valyon mitsoda akadályok tették eleibe magokat? 's valyon nem arra az időre halasztatott-e el a' dolog felett való értekezés, mikor már Frantzia ország nem lesz en idegen seregek által elfoglaltatva?

Az író *Walson* Amérikábol egy levelet irt az annyához, melyet a' Ministerek Kurirja megtalálván, közre bocsátotta: — „A' minden principiumok nélkül való emberek' mestersége (így mond) az, hogy a' legtsalfább's rútább útakon módokon mind azokat az embereket rágalmazzák, a' kik annak erőssítése által magokat másoktól megkülömböztetik, hogy az ember bír politiai jusokkal, és hogy eme' megvetett rágalmazók ezen jusoknak emésztésével hizlalják magokat.“

Az a' *Platt* nevű úr, kire a' Londoni lármázók a' fegyveres bálban Dec. 2-dikán reá löttek, 's a' kinek éppen az itt említett *Watson* tartják a' gyilkosának lenni, a' Londoni Tanátshoz kérelmet adott-be, melyben szomorkodva jelentí: hogy a' golyobist a' testiből még ki nem vehették, hogy ez a' történet nélkü sok költséget okozott; talám egészszzen alkalmatlanná is lett miatta a' kenyérkeresésre; 's erre nézve kárvallásának viszszafordittatását kívánnya.

Kedves Újság! —

Henrika ö Cs. Fő Hertzegaszszonysága a' *Károly* ö Cs. Fő H.sége' kedves élet párja, tegnapelőtt (3-dikban) délután 5 órakor egy egészséges Princzet szült szerentsésen, 's valamin magá úgy tetszemője is oly jól vannak, mint csak ilyen környúlállások között lenni lehet.

Hazai Dolgok és egyéb Toldalékok.

Magyar Ország.

Posonból Jul. 29-dikén. A' szegények' segítésére itt össze állott Társaság úgy pótolta ki annak a' Fundusnak elégtelenségét, mellyből eddig a' Lazaretumban lévő szegények tápláltattak, hogy két játékot adott. Sokkal több pénz be jött volna ezekből, ha a' költség annak nagy részét el nem vonta volna. Igy is 477 fl. 26 xr. lett a' jövedelem, melly Summa egyszeriben a' kívántt izétra fordítottatott.

Pest Jul. 30-dikén. Méltó okunk lehet az öröme, midőn halljuk, hogy tsak kevés esztendőktől fogva fenn álló Nemzeti Muzeumunk szemlátomást gyarapodik. Most nevezetesen azt olvassuk a' *Hazai Tudósításokban*, hogy abban a' drágaságok, ritkaságok, és régiségek annyira megszorodtak, hogy mostani helyeken meg nem fértek. Mellyre nézve Ő Cs. Kir. Fő Herczegsége Országunk' Palatinusa azt méltóztatott rendelni, hogy tágasabb hely készíttetne számokra. A' mi meg is esett, és midőn Ő Cs. K. Fő Herczegsége Jul. 28-dikán a' Muzeumnak épületét megvizsgálta, tellyes megelégedését jelentette ki az eránt, látván, hogy Oriási lépésekkel megy előre a' Nemzet' ezen valóságos ditsősségnek tökéletesedése, az ő ápolgató szárnyai alatt. Valóba annál büszkébb lehet a' Magyar ezen Tudományos Kintstárára nézve, mennél inkább tudja az egész Világ, hogy az nem ragadománybol, vagy kitsikarásokbol, hanem tsupa hazafiu indulatbol származott adományokbol gyülik.

Mig a' Nemzeti Muzeum Ő Cs. K. Fő Herczegségének a' Palatinusnak ápolgató

karjai közt nevededik: ugyan akkor más felől egész erővel igyekezik céljának megfelelni az az Asszonyi Jóltevő-Intézet *Pesten*, melly Hermine Ő Cs. K. Fő Herczeg Asszonyságának oltalma alatt áll fenn. Nem tsak a' város' valóságos nyomorútljai találnak ezen Intézetnél vigasztalást, hanem az olyanoknak is alkalmatosságot szolgáltat az a' keresetre, a' kik munkát nem kapnak, vagy miveiket el nem adhatják, 's e' miatt kénytelenek szükségét látni. E' végre két intézet állítatott fel; egyik az Asszonyi kézimunkák' Intézete, mellynél a' szükölködő Asszonyoknak munkájikért mindjárt fizetnek; másik a' Kereset'-Intézete, hol mind asszonyok, mind férfiak dolgot kapnak. Az ilyenek' számára egy különös ház fogadtatott, mellyben mindenféle eszközök vannak készen p. o. rokka, gereben, szövöszék, dohány-vágó — 's más egyéb szerszámok. Itt nem tsak élelmeket meg kereshetik a' szegények, de még félre is tehetnek. Vagyon még egy 3-adik Intézet is a' vakok számára, kikkel Tek. *Tóth Papai József* úr mint Szemorvos tsupa emberszeretéből bányik.

Torontál Vármegeyéből. — Az Aratás minden tekintetben jól esett ki nálunk. Buzánk tellyes és szép szemü. Az Arpa és Zab is jól mutatják magokat. A' szőlőtőkék és más egyéb vetemények a' legszebb állapotban vagynak, a' kukorictza is ismét neki vette magát.

S. N. Patakrol, Julius' 21-dikén. Ez a' közmondás: hogy mikor legnagyobb a' veszedelem, többnyire akkor áll elő a' jóltevő segedelem, talám a' jelenvaló esztendőben az egész Hazánkra nézve bété-

Iyesedett. Valóban szomorú dolog volt látni mennyire rüent volt már itt körül belől és a szomszéd Vármegyékben is az inség, részszerént a legszükségesebb élelembeli terméseknek szűk és kevés volta, részszerént pedig a kevésnek majd minden hitelt felülmúló drágasága, egyszermind pedig a pénznek megkevesedése miatt; ámbár nem lehet tagadni, hogy sok nemes szívű Uraságok 's más vagyonosabb Polgárok is, sokat véghez vittek, 's nagy áldozatokat tettek, hogy éhséggel küszködő felebarátjaikat megtarthassák. Hála légyen a Jóltévő Isteni Gondviselésnek, hogy a reménytelen bő esztendő a nyomorúságnak végét szakasztotta. Az aratás minden sziveket örömmel töltött be 's reménységgel. Az élet árra mód nélkül leszállott, úgy hogy már is 10 forint itt a gabonának köbje, melly két Pozsonyi mérő. Az aratás és a nyomtatás divattyában van, 's mindenek azzal tartják, hogy ennél még jóval alább fog az élet árra szállani. A szőlők szépek és annyira bő termésűek, hogy a sokságára nézve 1812-beli termést ígérnek, a jóságára nézve pedig, az idő kedvező járásához 's a tartós meleg napokhoz képest, különös jóságú borokra tarthatunk számot. Ez az oka, hogy a borok árra is szembetűnőképpen leszállott.

Szombathely Julius 26-dikán, Örömmel tudósíthatjuk a Magyar Kurir Olvasóit ezen mi tájjékunk mostani vidámabb állapotjáról a béállott 's már nagyobb részént véghez ment aratás után. Az élet árra ahozképest, hogy már egyszer bol-

dog esztendővel derült fel ránk az idő, jól leszállott, a gabona mérőjét 8 forinton már lehet venni, az árpa 5 forint; az árpa szép szemű és gazdagon fizet, egy szóval a boldogabb életre tellyes reménységet nyujt az idő.

J e l e n t é s.

Ezelőtt két esztendővel, a Tiszán innen lévő Superintendentiának közgyűlésében, azon Deputatiónak, melyre fő képen a kisebb oskolák megjobbítása módjának ki dolgozása bízott vala; tagjává tételvén; a köz nép oskoláinak híjánosságairól és azoknak lehető kipótolásáról én is bé adtam volt gondolatimat. Az én munkám azolta, írásban sokak kezén megfordulván, némely Nagyméltóságú Nagy tekintetű Hazafiaktól, kik részszerént Oskolák Igazgatói 's Elöljárói; részszerént a nevelés barátjai, megköretteltem, hogy említett munkámat, bizonyos okokra nézve, minél előbb nyomtatásban adnám ki.

Én tehát, hogy ebben is a közjót izelőző kívánságnak eleget tegyek, egy kevés időre, a Közönségnek már megígért munkámat félre tévén, üres időmet 's figyelmetességemet ennek kidolgozására fordítottam. A munka már elkészült és a jövő Augustusi Pesti vásárra ki is lessz nyomtatva, 's találatni fog itt Pesten a Nemzeti Gazda Kiadójánál, N. Trattner Mátyás Könyvnyomtató úrnál, Eggenberger és Kis Istvánné Könyvárosoknál.

Pesten Jul. 29-dikén 1817.

Szabó János
az Ifjú Bárányok nevelője.

Száz forint huszas pénzért, adtak Váltó czédulában: —
Aug. 1-50 napján 327½ — 2-dikán 328½ — 4-dikén 328½ — forintot.
Arany. Aug. 2-dikán; — Császári: 15 fl. 32 hr. —
A markahús árát azért szoktuk mindenkor a hónap elején csak egyszer kitenni, hogy ez az egész hónap alatt nem változik.